

Ninh Bình:

LAI TẠO THÀNH CÔNG GÀ RỪNG VỚI GÀ RI TRONG ĐIỀU KIỆN NUÔI NHỐT

HẢI HẰNG

Thời gian qua, khoa học và công nghệ (KH&CN) Ninh Bình luôn chú trọng triển khai các đề tài/dự án gắn liền với tiềm năng, thế mạnh của địa phương. Kết quả là đã tạo ra nhiều sản phẩm đặc sản, giúp tăng thu nhập cho người nông dân, đồng thời góp phần thiết thực phát triển kinh tế - xã hội của địa phương. Lai tạo thành công gà rừng với gà ri trong điều kiện nuôi nhốt cho sản phẩm con lai chất lượng cao là một trong những đề tài như thế.

Vườn quốc gia Cúc Phương vốn được coi là trung tâm lưu giữ và bảo tồn sinh vật lớn của đất nước, với tính đa dạng sinh học cao. Nơi đây có nhiều loài động, thực vật quý hiếm, trong đó có gà rừng. Với mục tiêu tận dụng nguồn gen quý hiếm này để tạo ra một dòng gà lai thương phẩm mới có giá trị kinh tế cao, sinh trưởng nhanh, ít bệnh tật, dễ nuôi, phù hợp với điều kiện khí hậu, sinh thái vùng cao, Sở KH&CN Ninh Bình đã hỗ trợ Trung tâm Cứu hộ và bảo tồn động vật hoang dã quý hiếm (thuộc Vườn quốc gia Cúc Phương) thực hiện đề tài “Nghiên cứu một số đặc điểm sinh học và khả năng sản xuất của con lai từ gà rừng và gà ri trong điều kiện nuôi nhốt tại nông hộ”. Tổng kinh

phí thực hiện đề tài là 500 triệu đồng, trong đó nguồn ngân sách sự nghiệp khoa học tỉnh hỗ trợ 150 triệu đồng, số còn lại là vốn tự có của cơ quan, thời gian thực hiện đề tài trong 2 năm (2009, 2010).

Gà rừng là một loài chim lớn, nặng 1-1,2 kg/con. Con đực có lông đầu, cổ màu da cam; lưng và cánh màu đỏ thẫm; ngực, bụng và đuôi màu đen. Con cái nhỏ hơn con đực, toàn thân có màu nâu sẫm. Mất gà rừng màu nâu hoặc vàng cam. Mỏ sừng màu nâu hoặc

xám chì, chân màu xám nhạt. Gà rừng sống ở nhiều kiểu rừng khác nhau. Thức ăn của chúng là các loại quả mềm, hạt cỏ dại, hạt cây lương thực, các loài động vật nhỏ (mối, kiến, giun đất, châu chấu...). Gà rừng thường sinh sản vào đầu tháng 3, một con đực có thể đi với nhiều con cái; mỗi lứa (thường chỉ đẻ 1-2 lứa/năm) con cái đẻ 5-10 quả trứng và ấp 21 ngày thì nở. Gà rừng ít bệnh tật, thích nghi nhanh với điều kiện tự nhiên.

Gà ri mắn đẻ, thịt thơm ngon, con mái có màu lông vàng rơm, vàng đất, có đốm đen ở cổ, đuôi và đầu cánh. Gà mái 4-5 tháng tuổi đã bắt đầu đẻ, mỗi năm khoảng 100-110 quả trứng, sau mỗi đợt đẻ được 15-20 quả thì nghỉ ấp. Gà ri nuôi con khéo, thích hợp với phương pháp nuôi thả, chịu đựng tốt với điều kiện thức ăn nghèo dinh dưỡng. Con trống lông màu đỏ tía, đuôi đen có ánh xanh, mào sớm phát triển, một năm tuổi nặng 1,5-2 kg/con.

Gà rừng thuần chủng

Gà ri

Nhóm nghiên cứu đã áp dụng phương pháp lai cải tiến, ấp trứng bằng máy, tận dụng triệt để nguồn giống và thức ăn sẵn có ở địa phương. Áp dụng công thức lai, ban đầu trống rừng nguyên chủng lai với mái ri nguyên chủng (30 gà trống rừng lai với 50 gà mái ri thuần chủng) cho con lai F1; chọn lọc mái F1 và cho lai tiếp với trống rừng nguyên chủng được con lai F2 và giao cho 10 hộ nông dân trong vùng nuôi. Sản phẩm là các con lai của thế hệ F1 và F2 được cán bộ nghiên cứu thường xuyên theo dõi ở các chỉ tiêu về ngoại hình (màu lông, mào, da, kích thước...); đặc điểm sinh sản; thành phần và chất lượng của trứng; khả năng sinh trưởng và phát triển của các con lai F1, F2; tỷ lệ và phẩm chất thịt xẻ con

lai; các dạng bệnh tật và khả năng chịu đựng của các con lai...

Sau 2 năm triển khai thực hiện, đề tài đã thu được kết quả tốt: Đã tuyển chọn được 120 con mái F1 và lai tạo tiếp cho ra

Con lai F2 - Sản phẩm của đề tài

đời trên 1.200 con lai F2. Con lai F2 có những ưu điểm: Thịt thơm ngon, ít bị bệnh tật, thích nghi tốt với điều kiện tự nhiên của gà rừng; sinh trưởng phát

triển nhanh, sinh sản nhiều. Tuy nhiên, có một đặc điểm nhóm nghiên cứu đang tiếp tục cải tiến công thức lai là con lai vẫn còn mang đặc điểm của gà rừng, đó là bay lượn như chim, như vậy sẽ khó khăn cho việc mở rộng địa bàn nuôi trong nhân dân. Vấn đề này nhóm nghiên cứu đang tiếp tục tìm kiếm công thức lai để tạo ra được con lai vẫn có những đặc điểm ưu việt như trên mà lại hạn chế được đặc tính bay lượn của gà rừng.

Với những ý tưởng sáng tạo, hướng vào khai thác các tiềm năng, thế mạnh của địa phương, Trung tâm Cứu hộ và bảo tồn động vật hoang dã đã lai tạo thành công gà rừng với gà ri cho con lai thịt thơm ngon, dễ khỏe (gấp 10 lần gà rừng nguyên chủng), có thể mở rộng nuôi trong địa bàn dân cư. Đây là một hướng đi đúng đắn trong hoạt động KH&CN của tỉnh Ninh Bình nhằm tạo ra những sản phẩm đặc sản thiết thực góp phần phát triển kinh tế - xã hội trên địa bàn. Trong tương lai, cùng với dê núi, cơm cháy thì gà rừng có thể là một đặc sản nữa phục vụ khách du lịch đến Ninh Bình ■